

เทศน์เช้า วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๙

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺสฺสโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมๆ วันนี้วันพระนะ วันพระ ชาวพุทธเราไปวัดไปวาจำศีลฟังธรรม โลกมันเจริญขึ้นไง เดียวนี้ศีลธรรมเข้าถึงห้องนอน เราอยู่บ้านก็ได้ ที่ไหนมันก็ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้

สมัยพุทธกาลนะ มุขปาฐะฟังจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้น เวลานั้นเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจของตนนะ มันซาบซึ้ง มันมีคุณธรรมในหัวใจของตน ถ้ามีคุณธรรมในหัวใจของตน สภาวะแวดล้อมต่างๆ มันเป็นเรื่องธรรมดา เป็นเรื่องธรรมชาติ

เป็นเรื่องธรรมชาติขึ้นมา สภาวะแวดล้อมขึ้นมา ที่มันทรุดโทรมเสื่อมทรามไปเพราะใครมนุษย์ทั้งนั้นนะ มนุษย์เป็นคนทำ แล้วมนุษย์ก็มาเรียกร้องเอาความเป็นธรรม มนุษย์ก็มาเรียกร้องเอาความสมดุล มนุษย์ก็มาเรียกร้องไง

แต่ถ้าเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง ในมนุษย์มันมีกิเลสกับธรรม กิเลสๆ คืออวิชชา คือพญามาร คือความไม่รู้ แล้วจะเอาแต่ความพอใจของตน ถ้าเป็นธรรมๆ ใจ เราเกิดเป็นมนุษย์นี่เป็นอริยทรัพย์ การเกิดเป็นคนเป็นอริยทรัพย์ เพราะมีหัวใจ มีกายกับใจ หัวใจอันนั้นสำคัญมาก สำคัญเพราะคนคิดได้ร้อยแปดพันเก้า

มหाराชคิดคึดครองโลก คิดเพื่อความเป็นธรรม ทรรชมันเอาวัดเอาเปรียบ โลกทั้งใบก็ไม่พอที่มันจะครอบครอง มันจะเอาโลก ๕ ใบ แล้วมันก็ครอบครองไม่ได้ ไม่ได้หรอก ไม่ได้เพราะมันมีอำนาจวาสนาใจ

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราไง สามโลกธาตุ ไม่ใช่โลกเดียวนะ กามภพ รูปภพ อรูปภพเลยละ เพราะอะไร เพราะหัวใจของสัตว์โลก จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันเกิดสามโลกธาตุ หัวใจอันนั้นสำคัญนัก สำคัญนักเพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสาชกขยญาณ ทำลายอวิชชา อาสวกขยญาณคือมรรค ๘ คือทางสายกลางในพระพุทธศาสนา ทำลายพญามาร ทำลายกิเลสต้นหาคความทะยานอยากในหัวใจของท่าน มันมีวิมุตติสุขๆ

วิมุตติสุขที่ไหน ก็ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง แล้วเทศน์ว่าการขึ้นมาได้พระอรหันต์ ได้สาวกสาวกะที่ได้ยินได้ฟัง ที่เราเป็นสาวกสาวกะ เราเป็นชาวพุทธ ได้ยินได้ฟังขึ้นมาเนี่ย แล้วเรามีสติปัญญาขึ้นมา สติปัญญานั้นคือธรรม

ธรรมเพื่ออะไร

ธรรมเพื่อยับยั้งกิเลสในหัวใจของตน มันลดทอนความทุกข์ความยาก ความลำบาก ในหัวใจของตน แต่ร่างกายก็เรื่องธรรมดา เพราะคนเกิดมาต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัยดำรงชีวิตทั้งนั้นนะ เหมือนกัน แต่หัวใจของคนมันแตกต่างกัน หัวใจของคนยิ่งใหญ่มหาศาลแตกต่างกัน หัวใจของคนทุกข์คนยาก คนเหมือนกัน มันอ่อนวอน มันเรียกร้อง มันต้องการความช่วยเหลือใจ แล้วไม่มีใครช่วยเหลือมันใจ

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ เรื่องบุญเรื่องกุศล เรื่องทำคุณงามความดีของเรา เราคบบัณฑิต คบสังคมที่ดีงาม สัมปายะ ๔ เพื่อฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาใจ แต่เวลาถึงที่สุดแล้วถ้าเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมาใจ อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

ตนเป็นที่พึ่งแห่งตนนี่นะ ชาวพุทธๆ เรา ผู้ที่นับถือลัทธิศาสนาต่างๆ เขาทำสมาธิๆ ทำเพื่อความสงบของใจของตน

นี่ก็เหมือนกัน เริ่มต้นขึ้นมา เราเกิดมากับโลกียะ เรื่องโลกๆ ทั้งนั้นนะ เรื่องบุญและบาป ใครมีอำนาจวาสนาเกิดขึ้นมานะ มีแต่ความอุดมสมบูรณ์ไปทั้งสิ้น เขาสว่างมา แล้วถ้าเขามีสติปัญญาของเขานะ เขาทำของเขาต่อเนื่องไป เขาต้องสว่างไป

ไอ้เรามีดีมา แล้วก็มีดีไป มีดีบอด บอดในหัวใจของตัวเองใจ ไม่มีสิ่งใดเป็นธรรมๆ ทั้งนั้น ถ้าเป็นธรรมต้องพอใจ ถ้าพอใจเป็นธรรม ถ้าไม่พอใจไม่เป็นธรรมทั้งนั้นนะ

แต่ถ้าเป็นธรรมไม่เป็นอย่างนั้น เพราะเรามีสติ เรามีสตินะ มีสติแล้วฝึกหัดทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าทำความสงบของใจเข้ามา สิ่งที่เราทำกันนะ ในทั้งโลกทั้งหมด วิธีการประพฤติปฏิบัติทั้งหมด ผลของมันคือสมาธิทั้งหมด ปัญญาไม่มี ที่คิดค้น ที่ศึกษากันนั้นนะ นั่นคือปัญญาอบรมสมาธิใจ ปัญญาคือหาเหตุผลให้จิตสงบเข้ามาใจ ถ้าทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบระงับแล้วใจ จิตสงบแล้ว ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานใจ

อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน เริ่มต้นจากตรงนี้ นั่นแหละคือตัวตน แต่มันเป็นมิจา ลัทธิศาสนาต่างๆ เขาทำไปแล้ว โอ้ย! เป็นผู้วิเศษ เป็นผู้รู้ผู้เห็น มีอภิญญา มีความยิ่งใหญ่ ตายหมดเลย ตายในภพชาตินี้ใจ

แต่ถ้าใครมีอำนาจวาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะสอน จิตสงบแล้ว อุตฺตาหิ อุตฺตโน นาโถ ตนเห็นสติปัฏฐาน ๔ เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันจะเห็นกิเลส เห็นกิเลสเพราะอะไร

เห็นกิเลสเพราะจิตเป็นสมาสมาธิ กิเลสมันสงบตัวลง กิเลสสงบตัวลง จิตมันสงบระงับเข้ามาใน ถ้าจิตมันรู้มันเห็นของมันโดยสัจจะโดยความจริงขึ้นมาละ มันชนพองสยองเกล้า

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงตาพระมหาบัวท่านเทศน์ว่าการมาตลอดว่า

“การขุดคุ้ยค้นคว้าหากิเลส เป็นงานที่สำคัญที่สุด”

การขุดคุ้ยค้นคว้าหากิเลส รู้จักกิเลสแล้ว นั่นนะเริ่มต้นมัคโค ทางสายกลางในพระพุทธศาสนาตามข้อเท็จจริง

แต่ของเราเป็นเรื่องโลกๆ ใจ จินตนาการไป ศึกษาไป กาย เวทนา จิต ธรรม ใครจะไม่รู้ ศึกษาแล้วรู้ทั้งนั้นนะ แต่รู้แบบโลกๆ ใจ โลกๆ คืออะไร โลกๆ คือมีสมุทัย โลกๆ คือมีกิเลส คือความเห็น ความพอใจของตน แล้วก็จินตนาการสร้างภาพ ยิ่งใหญ่ ตายหมดนะ ทั้งที่เกิดขึ้น มนุษย์เป็นอริยทรัพย์ แต่ตายแบบโลก ตายแบบบุญและบาป ไม่เข้าสู่ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา พ้นจากบุญและบาป บุญก็ไม่เกี่ยว บาปก็ไม่เกี่ยว

บุญและบาปมันให้ผลมาเป็นการดำรงชีวิต ให้ผลมาเป็นทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิดของคนนี้แหละ พันธุกรรมของจิตนี้แหละ มันได้เติบโตโตแห่งของมันมาด้วยบุญและบาป

ถ้าเป็นคนที่มีอำนาจวาสนาดีงาม พันธุกรรมของจิตเขาดีงามไป เขาคิดแต่เรื่องที่ดีงาม เขาคิด พระโพธิสัตว์ๆ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย พระโพธิสัตว์ทำแต่ความดีงาม เสียสละชีวิตเพื่อสังคม เสียสละชีวิตนะ

พระโพธิสัตว์ในพระไตรปิฎก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสวยชาติเป็นกระต่ายป่า ไปเห็นนายพรานเขาหลงทางอยู่ในป่า เขาสูมกองไฟไว้เพื่อความอบอุ่น แล้วเขาไม่มีอาหารใน พระโพธิสัตว์นั้นกระโดดเข้ากองไฟ

กระต่ายนะ มันคิดได้ คิดเป็นด้วยนะ เสียสละชีวิตนั้นเลยนะ เพื่อให้สองชีวิตนั้นดำรงต่อไป โดดเข้ากองไฟเลย นี่ไง พระโพธิสัตว์ๆ เขาเสียสละนะ เสียสละเพื่อใคร

ไม่ใช่เพื่อมี เพื่อหัวใจของกระต่ายน้อยนั่น สิ่งทีเพื่อบุญกุศลได้ส่งเสริมบุญบารมีของท่าน

นี่ก็เหมือนกัน ไปวัดไปวาทำบุญกุศลเพื่อใคร ก็เพื่อหัวใจดวงนี้ไง หัวใจดวงนี้ได้เสียสละ ได้ทำคุณงามความดีของมัน เพราะหัวใจดวงนี้ ความคิดดีหรือชั่ว เจตนาคิดที่ดีงาม มันเกิดที่จิตใจ

นี่ไง ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง ทำบุญกุศลฝังดินไว้ๆ ใจ เราหาเงินมาได้บาทหนึ่ง เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่สิ่งหนึ่ง เลี้ยงครอบครัวสิ่งหนึ่ง ทำธุรกิจสิ่งหนึ่ง อีกสิ่งหนึ่ง ฝังดินไว้ ฝังดินไว้คือฝังภาวสวะ ฝังภพ

จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมีภพมีชาติ มีที่มาที่ไป มีเหตุมีผลทั้งนั้น เราฝังดินของเราไว้ ฝังดินไว้ๆ จนมันฉลาด มันฉลาด มันฟังเทศน์เป็นนะ มันฟังแล้วมันเข้าใจ แต่ถ้ามันโง่ มันก็ฟังของมันนั่นแหละ จะเอาทรัพย์ที่ไม่ควรได้ ทรัพย์ที่เป็นของโลกกว่าจะเป็นของตนๆ

เราไม่พลัดพรากจากเขา เขาก็ต้องพลัดพรากจากเรา ใช้จ่ายใช้สอย เขาพลัดพรากจากเราไปทั้งนั้นนะ ถึงที่สุดแล้วเราก็ต้องพลัดพรากจากเขา แล้วเขาก็จะเป็นสมบัติสาธารณะ สมบัติโลกอยู่อย่างนี้ นั่นนะหาสมบัติทางโลก แล้วก็ยังยึดมันถือมันของตนนะ ผู้ที่ฉลาดเสียสละทาน เราสละออก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเปรียบชีวิตเราเหมือนบ้าน แล้วโดนไฟไหม้อยู่ ภาตุไฟเผาผลาญอยู่ตลอดเวลา ใครขนทรัพย์สินออกจากบ้านเรือนนั้น จะเป็นทรัพย์สินของตน ใครสะสมไว้ในบ้านเรือนนั้น มันจะเผาผลาญไปหมดกับโลกนี้ นี่เรื่องบุญและบาป

เสียสละๆ เพื่อขนออกไปๆ ถ้าขนออกไปได้มากได้น้อยมันอยู่ที่อำนาจวาสนาของตน อำนาจวาสนามากน้อยของตนก็เป็นบุญและบาป เป็นบุญและบาปนะ เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไง เวลาเกิดแล้วทรัพย์สมบัติมีอุดมสมบูรณ์ของตน เวลาทรัพย์ขาดแคลนขึ้นมา นี่เป็นการหล่อเลี้ยงชีวิตให้แต่ละภพแต่ละชาติของตนเองไปไง

ถ้ามีสติปัญญา ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ นั่นนะสมบัติบ้ำบารักษา บ้ำดูแลอย่างนั้นนะ นี่ไง ถ้ามันเสียสละสิ่งต่างๆ รักษาหัวใจของตนไว้ แต่มันรักษาหัวใจของตนไม่ได้เพราะอะไร เพราะกิเลสในใจของตนไง มันยึดถือมันถือมัน มันจะยึดครองทั้งนั้นนะ แล้วไม่ได้ครองอะไรเลย

แต่ถ้า อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน จิตสงบระงับแล้วนะ มันจะมีความสุขสงบสุขของมัน ถ้ามีความสุขสงบสุขของมัน ต้องเป็นสัมมาสมาธิ ไม่ใช่มีจิตสมาธิ

ไอ้ที่ท่าๆ ถ้าไม่เป็นสมาธิเลย ก็เป็นสมาธิหัวตอ ช่มชี่ของตนเองไว้ แล้วถ้ามันเป็น มันก็เป็นมีจิตชะ มีจิตเพราะอะไร มีจิตเพราะโง่ โง่เพราะอะไร เพราะสำคัญตนว่ายิ่งใหญ่ สำคัญตนว่าเป็นผู้วิเศษ ทำอะไรก็ได้ทั้งหมดเลย

ทำอะไร แล้วกิเลสเห็นหรือยัง เพราะอะไร

เพราะการขุดคุ้ยค้นคว้าหากิเลสเป็นงานสำคัญอีกงานหนึ่งในแวดวงพระกรรมฐาน ทำหัวใจได้ ทำทุกอย่างได้ แต่ไม่รู้เหตุรู้ผล ไม่มีต้นที่ไปที่ไป มันจะเป็นมัคโค ทางอันเอก ทางสายกลางในพระพุทธศาสนาได้อย่างไร

มันมีของมันอยู่ประจำโลกอยู่แล้ว ใจดีและชั่วมันนะ ใจอภิญญา ใจที่รู้ ใจผู้วิเศษมันนะ ผู้วิเศษก็เห็นตายอยู่นั่นนะ ผู้วิเศษก็มาเกิดอีกแล้ว ใครจะวิเศษ ไม่มีวิเศษ ไม่มีต่ำต้อย ไม่มีสิ่งใด พันธุกรรมของจิต เป็นธรรมชาติ เป็นธรรมชาติ ธรรมของโลก ธรรมของวิญญูะ มันหมุนเวียนของมันอยู่อย่างนั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่ฉลาด สร้างบุญสร้างกุศล

ใจตรงนี้สำคัญ ใจสร้างบุญสร้างกุศล เพราะครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงตาพระมหาบัว สัจจะนี่ที่หนึ่ง พูดคำไหนคำนั้น แล้วคำเดียว ไปต้องไป อยู่ต้องอยู่ ทำต้องทำ นี่ไง มีสัจจะ

สัจจะนี้สำคัญมาก เพราะสัจจะนี้จะสร้างสมให้มีกำลังใจ สัจจะนี้เป็นหลักชัยที่จะทำให้เรามานะดำเนินการต่อไป

เราไม่มีสัจจะเลย เหมือนวัน ไม่มีตัวไม่มีตน ไหลไปเรื่อย อันไหนเป็นธรรมก็เป็นธรรมด้วย อันไหนเป็นกิเลสก็เป็นกิเลสด้วย ไปกับเขาทั้งนั้น คิดว่าตัวเองฉลาดไง คิดว่าตัวเองทำเพื่อตนเองไง มันถึงไม่มีสัจจะ

มีสัจจะๆ ตั้งความจริงของเราแล้ว เวลาครูบาอาจารย์เฝ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้สงฆ์ปกครองสงฆ์ สงฆ์ปกครองสงฆ์ สงฆ์จะเกิดขึ้นมาได้เพราะสมมุติสงฆ์ ๔ องค์รวมกันขึ้นมา ศึกษาค้นคว้าขึ้นมาด้วยกัน ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาเวลามีดวงตาเห็นธรรม นี่อริยสงฆ์สงฆ์อย่างนั้นเป็นสงฆ์ที่แท้จริงในพระพุทธศาสนา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องการให้สงฆ์ปกครองสงฆ์ ถ้าสงฆ์ปกครองสงฆ์สงฆ์ก็ต้องศึกษาค้นคว้าขึ้นมาเพื่อพัฒนาให้หัวใจมันดีขึ้น

เราเป็นมนุษย์ เราจะพัฒนาชีวิตของเราให้งอกงาม ให้ดีขึ้นของเราขึ้นมา เราจะพัฒนาหัวใจของเราให้มีหน่อของพุทธะ ให้มีหัวใจของเราที่ดีงอกขึ้นมา

เราปฏิบัติของเรา เราเรียกร่องแสวงหาสภาวะแวดล้อมที่ดี แต่เวลาจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวิญญูะมันมีผลกระทบ สภาพกรรม เกิดกับใคร เกิดร่วมกับใคร เกิดในยุคใด

กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง กึ่งกลางพระพุทธศาสนาจะเจริญ
เจริญอีกหนหนึ่ง มันมีรัฐบุรุษ มันมีบุคคลเอกบุรุษที่สร้างสมบุญญาธิการมา มาร่วมกันมาเกิด
เป็นภพเป็นชาติสืบเนื่องต่อกันมา

เวลากึ่งกลางพระพุทธศาสนา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านพูดไว้เองว่าท่านปรารถนา
เป็นพระโพธิสัตว์ ท่านปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต แต่ด้วยเวลาท่านเกิดมาแล้ว เกิดมา
กึ่งกลางพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนามีธรรมและวินัยอยู่แล้ว ถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติในภพชาติ
นี้ ถ้าเราสิ้นกิเลสเป็นพระอรหันต์ไป มันก็เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน ถ้าเราปรารถนาเป็นพระ
โพธิสัตว์ เราต้องสร้างคุณงามความดีไปอีกมากมายมหาศาลในอนาคตกาล แล้วถ้าได้
พยากรณ์จากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ใดแล้ว เราก็จะได้เป็นพระพุทธเจ้าองค์
ต่อไป เราต้องเกิดตายๆๆ ไปอีกมหาศาลใจ นี่ท่านคิดของท่านอย่างนี้ เอกบุรุษ

เกิดยุคใด ภพใด กับใคร ร่วมกับใคร

เรามีหูมีตาไหม เราฉลาดไหม ถ้าเราฉลาด เราเลือก เราค้นคว้าเองสิ ในสังคมทุกสังคม
มีทั้งคนดีและคนชั่ว ในวงการภิกษุสงฆ์ ภิกษุสงฆ์ที่ดีงามก็มี ภิกษุสงฆ์ที่จิตใจอ่อนแอ ทำแต่
กิเลสต้นหาความทะยานอยากในหัวใจของตนก็มี

ในสังคมทุกสังคมมีคนดีและคนชั่ว ในวงพระปฏิบัติก็เหมือนกัน หลวงปู่มั่นท่าน
พยากรณ์ไว้กับหลวงตาพระมหาบัวไว้ ไข้วกแซงหน้าแซงหลังๆ ใจ

สิ่งที่เขาจะเอาแต่หัวใจของเขาก็มี ผู้ที่เดินตามก็มี แต่น้อย

แต่น้อยก็องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

หลวงตาพระมหาบัวท่านพูดเอง หลวงปู่มั่นเป็นโรงงานผลิตพระอรหันต์

หลวงปู่มั่นเป็นโรงงานผลิตพระอรหันต์เพราะอะไร เพราะผู้ที่มาฝึกหัดปฏิบัติเขามีศรัทธา
มีความจริงของเขา เขาพยายามทำคุณงามความดีของเขา เขาสะสมหัวใจของเขาให้มี
พัฒนาการของเขาขึ้นมา แล้วเขาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา นี่ไง ถ้าหัวใจเขาเป็นอริยสงฆ์ จิตใจเขา
เป็นคุณงามความดี จะทำความชั่วไม่ได้ เขจะมีคุณงามความดีประจำหัวใจของเขา นี่ไง มัน
พัฒนาขึ้นมา เห็นไหม

ชีวิตของเรา เราเกิดแต่ละภพแต่ละชาติ เราจะมาพัฒนาชีวิตของเราให้ดีงาม ผั่งดินไว้ๆ
ผั่งหัวใจดวงนี้ไว้ใจ ภพชาติๆ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย สร้างสมคุณงามความดีขึ้นมา
แล้วทศนคติ เขาไม่ต้องให้ใครมาสอน มันคิดแต่ใฝ่ดี คุณงามความดีในใจของมัน มันขาดอย่าง
เดียว ขาดการฝึกหัดปฏิบัติ ถ้าฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมามันยาก

ทำคุณงามความดีอะไรก็ได้ทั้งนั้น ให้นั่งเฉยๆ ทำคุณงามความดี นั่งสมาธิ นั่งเฉยๆ ทำคุณงามความดีไป สิ่งที่ดีที่สุดไง เวลาถึงที่สุดแล้วจิตมันสงบ มันระงับลง เราจะได้เห็นหัวใจของตน

คนเกิดมามีกายกับใจๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภว่า รื้อสัตว์ชนสัตว์ รื้อหัวใจดวงนั้น ไม่ใช่รื้อร่างกายนั้นตลอดไป

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพานไป

“อาณนทฺ เราเอาสมบัติเราไปเท่านั้น”

แล้วพระอาณนทฺถามว่า “แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วร่างกายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำอย่างไร”

“เธอไม่ต้องขวนขวาย เขาจะจัดการของเขาเอง”

ให้ทำแบบว่าเผาศพจักรพรรดิ เขาทำของเขาเอง ซากศพก็ทิ้งไว้ให้ประชาชนได้เผา ได้เป็นพระบรมสารีริกธาตุ

ของเราละ

วันพระ วันโกน ศึกษาค้นคว้าหาคุณงามความดีของเรา ไปวัดไปวาจำศีลฟังธรรม ฝึกหัดหัวใจของตน แล้วผลกระทบบันจะมากมาย มากมายเพราะกิเลสในใจของตนไม่พอใจใดๆ ทั้งสิ้น ไม่พอใจทุกๆ อย่าง ทำความสงบของใจก็ไม่ได้ โทษเขาไปทั้งนั้น ไม่เคยโทษกิเลสในใจของตัวเอง ไม่เคยโทษกิเลสที่มันย่ำยีในใจของตนเลย กิเลสมันเลยหัวเราะเยาะ

มีทฎฐิมานะ บุคคลสำคัญผู้ยิ่งใหญ่ กิเลสมันยืมเลนนะ ใช้นี้บ้างแล้ว มันกำลังบ้า แล้วมันจะเป็นขี้ข้ากิเลสตลอดไป เหวี่ยง